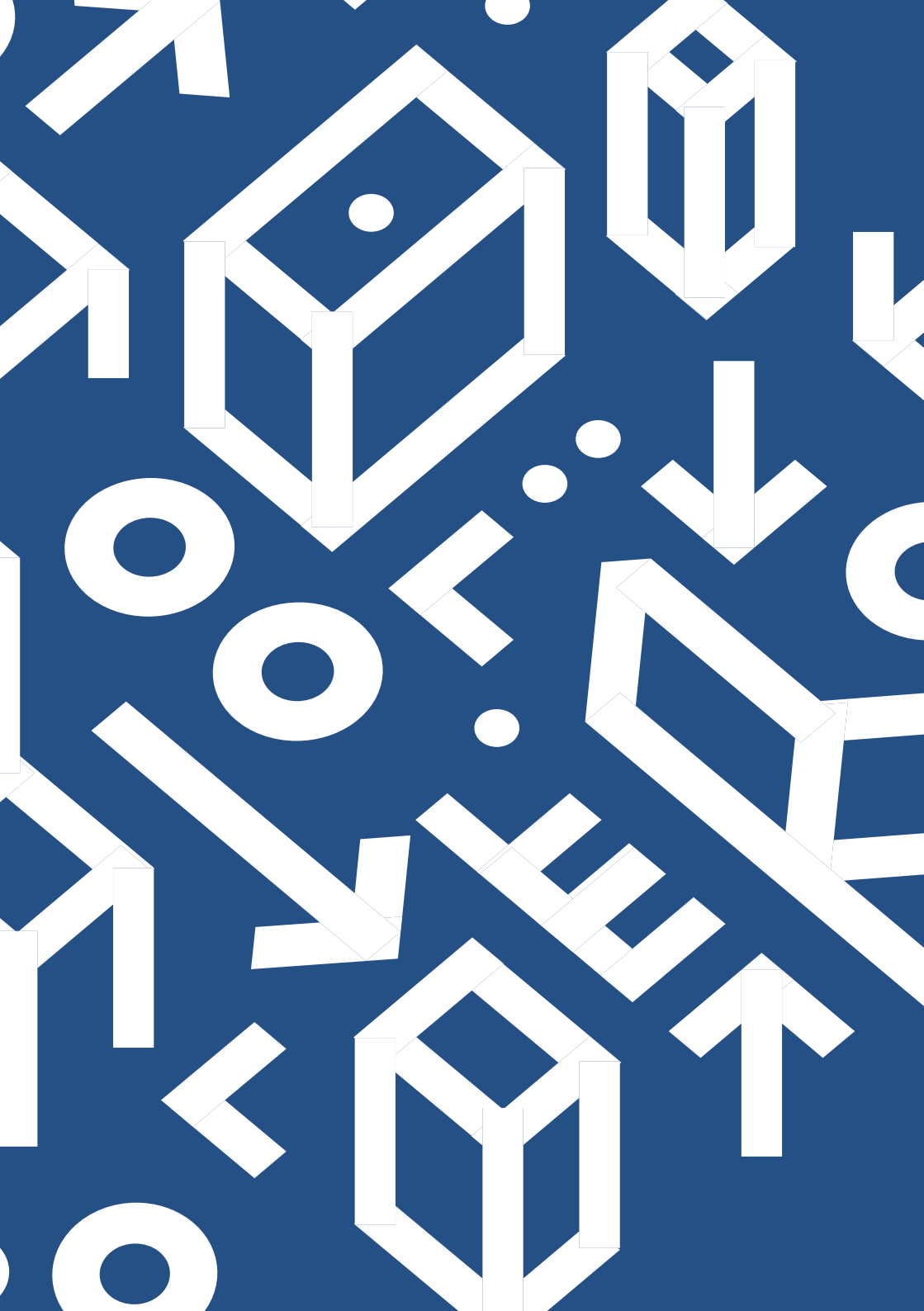

Dejte věcem druhou šanci

**Reuse centra
a nábytkové banky v ČR**

**Česká federace nábytkových bank
a reuse center, z.s.**

Obsah

Shrnutí.....	4
Předcházení vzniku odpadu.....	5
Hierarchie odpadového hospodářství.....	5
Závazky České republiky.....	6
Cirkulace věcí - řešení moderní doby.....	8
Principy reuse provozu.....	10
Reuse provozu mají různé podoby.....	11
Příklady dobré praxe.....	12
Reuse centrum.....	12
Reuse point.....	14
Reuse sociální podnik.....	16
Nábytková banka.....	18
SWAP - komunitní a výměnná akce.....	20
Reuse centrum i ve vašem městě.....	22
Systém prevence vzniku odpadu.....	24
Česká federace nábytkových bank a reuse center.....	26
Kontakty.....	26
Inspirace.....	28

Shrnutí

V rámci České federace nábytkových bank a reuse center, z.s. se zaměřujeme na rozvoj inovativních přístupů a praktických řešení v prevenci vzniku odpadu. Stojíme za projekty reuse center a nábytkových bank. Zároveň spolupracujeme na krajských i městských iniciativách, které mají za cíl propojit již existující služby reuse center v daných krajích a představit efektivní alternativu ve snižování množství odpadu. Mimo jiné představujeme SMART metodiku sběru dat z reuse provozů, jejímž cílem je vyčíslení benefitů pro jednotlivá města a kraje.

Pro vaši orientaci jsme vytvořili krátkou informační brožuru, která shrnuje základní teze a význam podpory opětovného využívání věcí jako alternativu k běžnému nakupování. Tato praxe nejen snižuje množství odpadu a náklady na

jeho likvidaci, ale také přispívá k ochraně životního prostředí snižováním emisí CO₂ a redukcí spotřeby primárních surovin. Dále napomáhá komunitním benefitem, jakými jsou podpora udržitelnosti místních komunit, snižování chudoby a vytváření pracovních příležitostí pro osoby se specifickými potřebami. Text nabízí nejen komplexní pohled na pozitivní dopady opětovného využívání na životní prostředí, ale také představuje jednotlivé typy provozů a praktické tipy.

Pojďme se inspirovat v přechodu k cirkulárnímu fungování společnosti, ve které se na odpady díváme jako na zdroje.

Zuzana Kuberová

výkonná ředitelka České federace nábytkových bank a reuse center, z.s.

Předcházení vzniku odpadu

Téma předcházení vzniku odpadu již neodmyslytelně patří ke strategiím České republiky. Pro splnění podmínek Zelené dohody, závazků EU a tedy i České republiky dosáhnout snížení emisí do roku 2030 o 55 % oproti roku 1990 a následně uhlíkové neutrality do roku 2050, je potřeba klást důraz na snížení množství emisí oxidu uhličitého v ovzduší i na omezování spotřeby primárních surovin. Aby EU dosáhla své cílové hodnoty, navrhl Komise v roce 2021 balíček nových a re-

vidovaných právních předpisů známých jako Fit for 55, jejichž součástí je i Akční plán pro oběhové hospodářství. Strategie zahrnuje celý cyklus výroby a spotřeby věcí za dodržení principů oběhového hospodářství – to znamená např. co nejmenší plýtvání surovinami či minimální produkci odpadu. A právě reuse, tedy navrácení předmětů zpět do oběhu, je jedním z účinných nástrojů cirkulární ekonomiky, který má ambici výše zmíněné cíle podpořit.

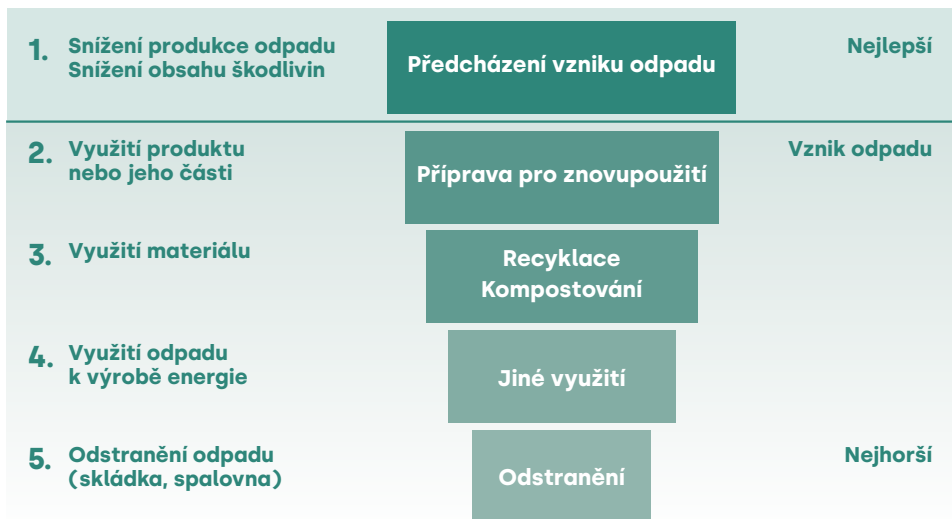
Hierarchie odpadového hospodářství

Při nakládání s odpady je třeba dbát na hierarchii odpadového hospodářství, která by měla být dodržována v pořadí: předcházení vzniku odpadů, příprava k opětovnému použití, recyklace odpadů, jiné využití odpadů, odstranění odpadů. Zjednodušeně řečeno je nejlepší odpad nevytvářet, případně zajistit opravu či jiné opětovné využití. Recyklace a využití materiálu přichází až v dalším sledu, prioritou je zajistit, aby se co největší množství věcí do odpadového režimu nedostalo. Poslední možností by mělo být

odstranění odpadů, přičemž omezení skládkování také progresivně navyšuje poplatky za uložené tuny odpadu, čímž dochází nejen ke ztrátě hodnoty věcí, ale také k prodražení odpadů v celkovém měřítku.

Při uplatňování hierarchie nakládání s odpady zachováváme cenné zdroje, přičemž šetříme nejen životní prostředí, ale v důsledku je i ekonomicky výhodnější odpadu předcházet.

Hierarchie nakládání s odpady

Závazky České republiky

Státy EU, včetně Česka, se zavázaly, že budou do roku 2035 až 65 % komunálního odpadu materiálově recyklovat. Podle aktuálního odpadového zákona ČR má být v roce 2030 ukončeno skládkování všech využitelných odpadů. K naplňování těchto cílů na lokální úrovni směřují i aktivity opětovného použití. S touto myšlenkou již vznikají malá reuse centra ve městech a obcích. Chybí však provázanost a systémové uchopení tohoto konceptu. Pro úspěšné fungování je třeba síť rozšiřovat i mimo sběrné dvory, měřit úspěšnost využívání služby a věnovat se osvětě občanů.

Inspirace již existuje. V zahraničí existuje síť veřejně dostupných reuse center, která nabízejí alternativu k vyhození věcí na sběrný dvůr. Často fungují jako běžně vypadající obchody s tím rozdílem, že zároveň nabízejí sociální zaměstnání pro lidi se specifickými potřebami, kteří nemohou najít uplatnění na trhu práce. Modely reuse provozů mohou být různé, našim cílem je představit alternativy, které mohou být impulsem pro rozvoj systému cirkulace věcí v regionech České republiky.

Závazky obcí a měst

Aktuální cíle odpadové legislativy ČR

Recyklace komunálních odpadů:

- 55 % v roce 2025
- 60 % v roce 2030
- 65 % v roce 2035

Skládkování:

- 2030 – zákaz skládkování využitelných odpadů
- 2035 – nejvýše 10 % komunálních odpadů

Energetické využití komunálních odpadů:

- 2035 nejvýše 25 % (Pokud bude skládkování nižší než 10 %, může být energetické využití úměrně vyšší.)

Předcházení vzniku odpadu

Zákon o odpadech 541/2020 Sb. § 12

"Movitá věc, kterou je možné v souladu s jinými právními předpisy používat k původnímu účelu, se nestává odpadem, pokud ji tato osoba předá k opětovnému použití, a to buď přímo, nebo prostřednictvím jiné osoby".

V oblasti předcházení vzniku odpadu, Reuse centra (i v provozu v rámci sběrných dvorů), odkládají věci z režimu odpadu s cílem je vrátit zpět do oběhu.

Cirkulace věcí

- řešení moderní doby

Udržitelnost je celosvětovým fenoménem, proto i téma opětovného využívání věcí je rozšířeno ve světě pod pojmem "reuse centra". Ať už se jedná o reuse centra, charitativní obchody, nebo i nábytkové banky - vše tvoří síť, která odbírá od občanů předměty a opětovně je

vrací zpět do oběhu. Vzhledem k tomu, že myšlenka udržitelnosti je stále v povědomí pouze určité skupiny lidí, doporučujeme propagaci nastavit tak, aby lidem komplexně přiblížila pozitivní dopady opětovného využívání zdrojů.

Pro efektivní využívání věcí se zavedly pojmy překládané z angličtiny:

Re - Re - Re - Re = Princip 4R refuse, reduce, reuse, recycle

→ **Refuse = odmítnutí**

Pomyslný první krok, který znamená odmítnutí produktů, které nepotřebujeme. Účelem je místo nich hledat alternativy z druhé ruky, či podpořit sdílení věcí a výměnu.

→ **Reduce = redukce, omezení**

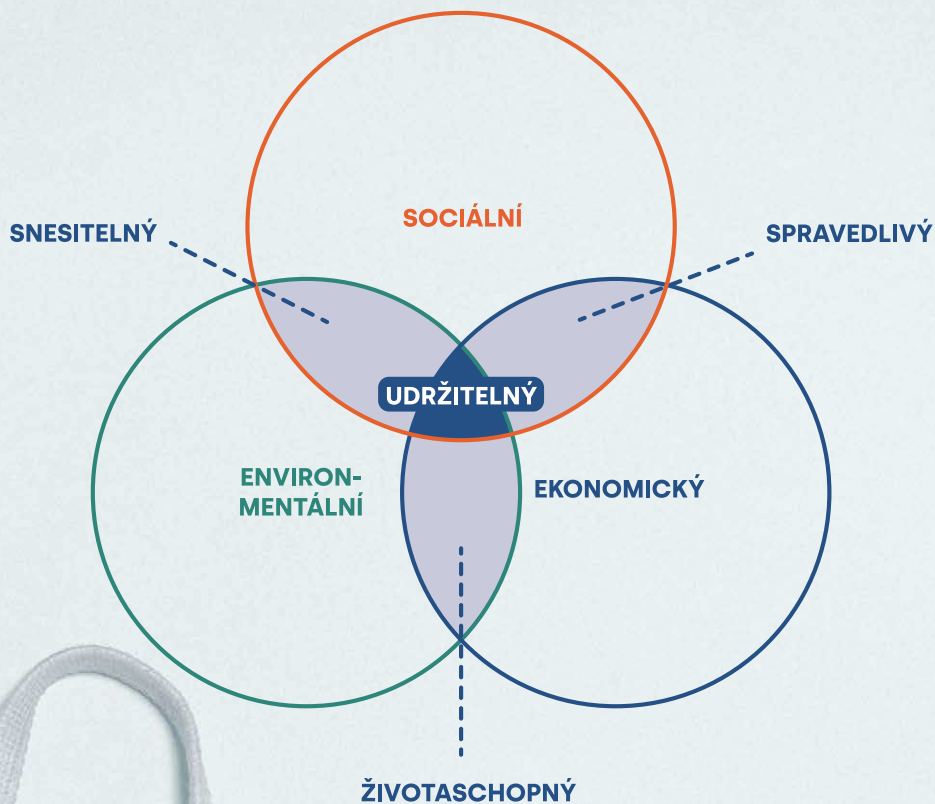
Snížování množství věcí, které se vyhazují, tzn. produkovat co nejméně odpadu (nákup do vlastních obalů, omezení jednorázového nádobí).

→ **Reuse = opětovné použití**

Cesta, jak nevyhodit věci a hledat způsoby, jak věci nabízet k dalšímu využití. Patří sem i opravy věcí, které jsou rozbité namísto nákupu nových.

→ **Recycle = recyklace**

Materiály, které nelze znovu použít, je potřeba alespoň správně vytrídít.

Opětovné použití věcí představuje trojí benefit pro společnost fungující dle **sociálně - ekologicky - ekonomicky udržitelného modelu**.

Základní myšlenkou je: „Lepší než vyhodit je věc znovu použít!“.

Principy reuse provozu

Proč je důležité podpořit cirkulaci věcí

Obchody založené na principu opětovného využívání představují alternativu k běžnému nákupu v obchodní síti, přičemž nabízí produkty dostupné pro běžné i nízkopříjmové domácnosti. Tímto se uzavírá cyklus, kdy použitelné a pěkné věci jsou nejen zdarma odebírány, aby se nestaly odpadem, ale také umožňují si levně nakoupit či vybavit byt. Cílem je přispět tím, že se věci navrátí do oběhu,

ke snižování objemu odpadu a prodloužení životnosti výrobků, díky kterému se snižuje dopad likvidace odpadů na životní prostředí. Tím dochází k efektivnějšímu využívání zdrojů. Benefitem některých organizací je také vytváření pracovních a tréninkových míst pro osoby obtížněji uplatňující se na trhu práce. Reuse provozu pomáhají začlenit zmíněné občany do společnosti i místních komunit.

Benefity reuse provozů

→ Snižování množství odpadu

Zboží není vyhazováno, ale opětovně používáno.

→ Snižování nákladů na skládkování

Méně odpadu znamená nižší náklady na jeho likvidaci a skládkování.

→ Zlepšení životního prostředí

Méně odpadu přispívá ke snížení emisí CO₂ do ovzduší. Opětovným

použitím předmětů se redukuje potřeba vytváření nových produktů.

→ Podpora místní komunity

Vytvoření zázemí pro podporu udržitelnosti lokálních komunit.

→ Sociální benefit

Snižování chudoby a podpora nižších příjmových skupin, tvorba pracovních míst pro osoby se specifickými potřebami.

Blíže jsou tyto principy popsány v Chartě nábytkových bank a reuse center, která si klade za cíl popsat a odlišit reuse centra, coby službu sdílené ekonomiky s ohledem na šetrné zacházení se zdroji, od v ČR zavedených bazarů, jež však fungují na principu zisku z přeproděje věcí.

Reuse provozy mají různé podoby

OZO Ostrava KOLO Bratislava 48Tandler Vídeň	Reuse centrum	Komplexní varianta → obchod (vše je prodejné) → doprovodné vzdělávací, osvětové aktivity široké veřejnosti → účel - udržitelná spotřeba → logistická provázanost se SBĚRNÝMI DVORY
Praha: Zakrytá Pod Šancemi Horní Počernice Brno: SAKO Brno a další města	Reuse point	Nízkokapacitní varianta → buňka/kontejner s obsluhou ve sběrném dvoře → věci nabízeny ZDARMA/SYMBOLICKÁ CENA
Kabinet CB Retro-Use Brno	Reuse sociální podnik	Veřejně prospěšný byznys plán → nabídka uplatnění osob se specifickými potřebami na trhu práce → varianty nabídky různých služeb (vyklizení bytů, stěhování, opravy na zakázku) se SBĚRNÝMI DVORY
Nábytková banka: Praha Liberecký kraj Jihočeský kraj	Nábytková banka	Sociální služba → cíl nabídnout nábytek na vybavení soc. bytů ZDARMA → klient doporučen skrze sociální odbor města

Příklady dobré praxe

Reuse centrum

Reuse centrum je místo, kam může kdokoli donést věci, které už nepotřebuje, ale u kterých cítí, že mají ještě potenciál k dalšímu využití. V reuse centru je personál očistí, či opraví a nabídne dále k odprodeji. V reuse centru je možné nakoupit jako v běžném obchodě. Předměty jsou k dostání v různých cenových hladinách, obvykle ale reflektují hodnotu věcí. Reuse centrum je místem, které tvoří komunitu lidí. Obyvatel, kteří vnímají hodnotu věcí a je pro ně přirozené, věci nevyhazovat. Svoji volbou podporují udržitelnost.

Reuse centrum OZO Ostrava

Reuse centrum v Ostravě je největším zařízením tohoto druhu v ČR. Centrum provozuje městská společnost OZO Ostrava. Samotná provozovna Reuse centra je napojena na síť sběrných dvorů, na nichž jsou umístěny reuse boxy, kam mohou občané odložit věci, které již nepotřebují, ale mohou posloužit někomu dalšímu. Předměty jsou následně svezeny do Reuse centra, kde procházejí úpravami dle jejich stávajícího stavu (min. umyty). Poté jsou přímo v Reuse centru "prodávány". Výdělek z prodeje putuje do veřejné sbírky „Veřejná zeleň v Ostravě“. Navíc za tři roky fungování již bylo skrze reuse centrum navraceno zpět do oběhu na 152 tis. předmětů. Každoroční obrát je cca 1 mil. Kč, což se rovná provozním nákladům.

Reuse centrum Ostrava, resp. reuse boxy na sběrných dvorech, přijímají celou řadu předmětů, od nábytku (s výjimkou čalouněného nábytku), po sportovní vybavení či knihy. Společnost OZO současně dbá na propagaci a osvětu veřejnosti. Věnuje se PR kampaním a mimo jiné v minulosti financování vývoje aplikace „Kam s ním“, která nejen ostravským občanům pomáhá určit, kam mohou své věci odnést a vytřídit.

Služeb Reuse centra Ostrava primárně využívají lidé, kteří jsou environmentálně uvědomělí. Další významnou skupinu tvoří sociálně znevýhodnění občané, pro něž je nákup v Reuse centru výhodný. Dle odhadu provozovatele se až 95 % lidí, kteří této služby jednou využili, vracejí.

Rok 2022

- 50 599 ks předmětů, které se nestaly odpadem
- 360 410 Kč ušetřeno za 15 t odpadu, který nevznikl
- 7 024 nakupujících, průměrná návštěvnost 100 lidí/den

Reuse point

Reuse point je vyhrazené avšak kapacitně omezené místo na sběrném dvoře. Obvykle se jedná o velkoobjemový kontejner, kde se odkládají věci, které díky tomu neskončí na skládce. Je to pomyslná koncová stanice, kde se lze rozhodnout věci nevyhodit. Vytříděné věci je možné odnést a opětovně použít za symbolický poplatek nebo zdarma. Odebírané věci mají však nižší kvalitu než v případě reuse centra.

Reuse pointy čelí řadě problémů

→ Chybí jasný přehled o využívání služby.

→ Předměty nejsou přebrané, z místa se stává nepřehledné skladiště.

→ Není zajištěn nákupní zážitek vedoucí k opakované návštěvě občanů.

→ Schází finanční motivace, lidé tak nevnímají hodnotu věcí.

Jsou však skvělou alternativou, jak věci nevyhodit a dát jim poslední šanci.

Reuse pointy www.praho.nevyhazujto.cz

V hlavním městě Praha funguje od roku 2020 systém reuse pointů, které jsou dostupné na stránkách praho.nevyhazujto.cz. Reuse pointy jsou umístěny v současnosti na sedmi vybraných sběrných dvorech, kde propojují fyzický sběr s on-line portálem. Na sběrném dvoře je umístěn kontejner, do kterého občané mohou umístit nepoužívané ale stále pěkné věci. Obsluha dvora je zdokumentuje a fotografie nahraje na webovou stránku, kde jsou k dispozici k rezervaci.

Předměty k dispozici pro veřejnost, která si předmět na stránce zarezervuje následně může přijít do reuse pointu si věci vyzvednout. Reuse pointy z bezpečnostních důvodů nepřijímají elektroniku a z hygienických důvodů ani čalouněné předměty. V roce 2022 obyvatelé metropole odevzdali do Reuse pointů spadající pod Pražské služby více než 3 800 předmětů. Vráceno do oběhu jich bylo přes 2 700 kusů, představující více než 20,5 t.

- 7 reuse pointů na sběr. dvorech v Praze
- 3 882 ks odevzdáno ročně
- 2 729 ks vráceno zpět do oběhu

Reuse sociální podnik

Reuse sociální podnikatelské aktivity prospívají společnosti i životnímu prostředí. Hrají důležitou roli v místním rozvoji a současně vytváří pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním, sociálním nebo kulturním znevýhodněním. Zisk je však z větší části použit pro další rozvoj firmy samotné. I přesto pro reuse sociální podnik je stejně důležité zvyšování veřejného prospěchu jako dosahování zisku.

Kabinet CB

Kabinet CB, českobudějovické reuse centrum, je ztělesněním toho, co definice reuse představuje. Rozbité věci se stávají opět funkčními. Nábytku i jiným předmětům se zde dává nový vzhled a nové funkce. V Kabinetu CB se potkávají lidé šikovní, kteří rádi pracují rukama, učí se novým dovednostem a řemeslům s rozmyslem k přírodě a svému okolí. To vše probíhá v Českých Budějovicích a Kaplici formou sociálního podnikání, které je specifické svými principy.

Základem fungování Kabinetu CB je sběr věcí, které už nejsou potřebné, ale přesto stále funkční nebo opravitelné. Záměřujeme se zejména na sběr nábytku a dalšího základního vybavení domácností, knihy a nádobí. Užití se v Kabine-

tu CB nachází i pro zbytkové materiály pro šicí dílny a ateliér. Získané věci jsou pak vraceny do oběhu skrze Nábytkovou banku Jihočeského kraje, renovacemi a redesignem nebo přímým prodejem. Subjektivně měřitelným efektem celého projektu je kvalitní dopad na chování zákazníka/dárce z Českých Budějovic, Kaplice a nejbližšího okolí. Díky propagaci celého projektu se Kabinet CB stává první alternativou při uvažování, co s použitým nábytkem, kterého se lidé chtějí zbavit. Oproti státům s dlouholetou tradicí reuse center, lidé v ČR se teprve učí myslet tímto způsobem. I proto je velkým úspěchem zvýšená spolupráce s přijímacími organizacemi působícími v neziskovém sektoru či kultuře.

Rok 2022

- **52 302 kg** nábytku, vybavení a bytového textilu, které se nestalo odpadem
- Celkové příjmy pokrývají **80 %** celkových nákladů
- **20 %** provozu podpořeno dotačními výzvami

KABINET CB

KABINET C

„Kabinet CB,
nový příběh nejen pro
starý nábytek.“

Foto: David Ch. Lichtag, zdroj: MMR

Nábytková banka

Nábytková banka je sociální službou zaměřující se na poskytování nábytku a dalších věcí nezbytných k vybavení domácností nízkopříjmových skupin obyvatel. Jedná se o efektivní odklání velkého množství věcí. Nepotřebný nábytek a vybavení domácnosti poslouží lidem ve finanční tísní. Služba fungující v kooperaci s městem či krajem se využívá při vybavení startovacích a sociálních bytů, či při nenadálých situacích, jakou byla např. uprchlická krize z Ukrajiny. Veškeré vybavení nábytková banka poskytuje zdarma, a to včetně dopravy a stěhování. Jednotlivec či rodina skrze sociální odbor nebo spolupracující neziskovou organizaci požádá o konkrétní vybavení. Nabízený servis se týká zejména skupin jakými např. jsou samoživitelé/ky, lidé bez domova, opouštějící ústavní zařízení, pěstounskou péči nebo výkon trestu.

Z výše uvedených důvodů je cílem vytvořit síť krajských nábytkových bank, které jsou sociálním nástrojem k podpoře obyvatel daného kraje. Reuse federace podporuje rozvoj nábytkových bank v každém kraji ČR. Z hlediska prevence vzniku odpadu je způsob využití věcí v nábytkových bankách nejefektivnější a současně s největším dopadem. Nábytkové banky zatím fungují v pěti krajích ČR, na příkladu Nábytkové banky Libereckého kraje je patrné, že objemy distribuce předmětů jsou enormní.

Nábytková banka Libereckého kraje

Nábytková banka Libereckého kraje, z. s., byla založena jako nezisková organizace v lednu 2021. Hlavním cílem organizace je předcházet vzniku odpadu a poskytnout materiální pomoc lidem v nouzi. Nábytek, elektrospotřebiče a další vybavení domácností, které by lidé vyhodili jako nepotřebný, je svážen do skladu v Liberci a následně na základě žádostí sociálních organizací distribuován na území celého Libereckého kraje.

Plán odpadového hospodářství Libereckého kraje 2016 - 2025 předpokládá stagnaci produkce směsného komunálního odpadu (kód 20 03 01). U objemného odpadu (kód 20 03 07), je předpokládán mírný nárůst produkce a to +1,4 %. I proto se chce nábytková banka intenzivně podílet na snížení vzniku těchto odpadů.

Rok 2022

- **1 586 osob** podpořeno nábytkem a vybavením
- **124 795 kg** přijatého nábytku a vybavení
- **14** kompletně zařízených bytů

SWAP - komunitní a výměnná akce

Swap je anglický výraz pro výměnu věcí a v reuse světě se jedná nejčastěji o komunitní akci, na které se vyměňují oblečení, knihy, hračky. Narazit můžete i na květinové či jiné druhy swapů. Princip je však stejný, co se jednomu nehodí, na tuto akci přinese a druhý si zdarma odnese. Swapy bývají jednorázové a velmi populární akce, které umožňují věci darovat ale také jiné získat.

Organizace komunitních akcí založených na sdílení předmětů a jejich výměně je velmi účinným nástrojem komunikace myšlenek reuse se společností. Zároveň se jedná o praktickou ukázkou předcházení vzniku odpadu. Z praxe se osvědčilo rozšířit sortiment vyměňovaných předmětů o další oblasti, jakými jsou předměty z domácnosti, nábytek, květiny či knihy. Díky těmto akcím mají firmy, municipality či jiné organizace možnost jednoduše prezentovat svůj pozitivní postoj k udržitelnosti.

Reuse dny

Komunitní akce často předcházejí otevření reuse center. Komunikují myšlenku osvěty předtím, než se v rámci měst a obcí reuse služby založí. Případně zmíněný reuse servis vhodně doplňují. Konkrétní ukázkou je pořádání jednotlivých „Reuse dnů“, v rámci kterých si místní obyvatelé vyměňují předměty, které již nepotřebují. Na základě statistických dat z konání těchto akcí pořádaných profesionální organizací lze soudit,

jak velkého úspěchu aktivity i z pohledu předcházení vzniku odpadu dosahují. V rámci jednodenního konání akce typu reuse den bylo přineseno 1500 kg textilu, 650 kg předmětů z domácnosti, 730 ks knih a 66 ks nábytku, z čehož se 80 % předmětů v rámci akce rozebralo a o zbytek se postaraly zapojené organizace tak, že po skončení akce nezbyl odpad žádný.

Průměrný reuse den

- Přes 1000 kg oblečení
- Na 650 kg předmětů do domácnosti
- 80% věcí rozebráno v rámci akce

Reuse centrum i ve vašem městě

Reuse centra skýtají velký potenciál být oblíbenými místy ve městě. Stávají se součástí běžného života místní komunity. Program center bývá často doplněn o workshopy či edukativní aktivity pro rodiny, děti, dospělé i seniory. Při zakládání reuse center je však vhodné hned na začátku myšlenky uvažovat o udržitelném byznys modelu provozu, čímž je myšleno podpořit vznik míst, která mají potenciál stát se ekonomicky udržitelným a přilákat množství návštěvníků. Rozhodně nedoporučujeme věci dávat zdarma, každý z předmětů v reuse centru má svou hodnotu.

Jak nastavit dobré fungování reuse centra

Umístění v centru města / dobrá dopravní dostupnost:

- obchodní prostor alespoň 100 m² (přízemní s možností zásobování);
- skladové prostory umožňují menší opravy, nebo alespoň očištění předmětů;
- reprezentativní obchodní prostor nabízející obchodní zážitek.

Provozovatel:

- **varianta 1:** provoz technickými službami (nutnost stabilního a proškoleného personálu);
- **varianta 2:** provoz zašití nezisková organizace / sociální podnik; (výdělek je reinvestován do chodu reuse centra, výhodou je aktivní přístup, vazby do místní komunity).

Vícezdrojové financování:

- náklady na provoz pokryje průměrně 50 % výdělek z prodeje předmětů + 50 % veřejné zdroje;
- investice = žádost financí na investice pro uvedení do provozu (dotace SFŽP);
- provozní dotace = kraj či město vyčlení finance z rozpočtu na podporu reuse projektů.

Provozní řád:

- cílem není mít co nejvíce věcí skladem, ale maximum jich vrátit do oběhu (úspěšnost návratu věcí do oběhu je průměrně 85 %)
- důležitý je předvýběr předmětů do prodeje, je nutné stanovit jasná pravidla, jaké věci a za jakých podmínek může centrum přijímat (jasná pravidla a jejich účinná komunikace zákazníkům situaci usnadní)
- měření a evidence předmětů, nebo použití softwaru (pro metriky vyčíslení prevence vzniku odpadu používáme metodiku měření viz. služby Reuse federace)

Spolupráce s městem/krajem:

- podpora propagace a osvěta veřejnosti k aktivnímu využívání služby;
- měření efektů a benefitů spolupráce formou sdílení dat z provozu;
- propojení s technickými službami (sběr předmětů / logistická podpora);
- možnost otevření veřejné sbírky pro město/kraj a investice výtěžku na vzdělávací aktivity

Reuse centrum není bazar

1. Odběr předmětů od občanů ZDARMA
2. Motivací je udržitelná spotřeba
3. Tržby jsou reinvestovány do provozu nebo slouží veřejné sbírce
4. Forma veřejně prospěšné služby

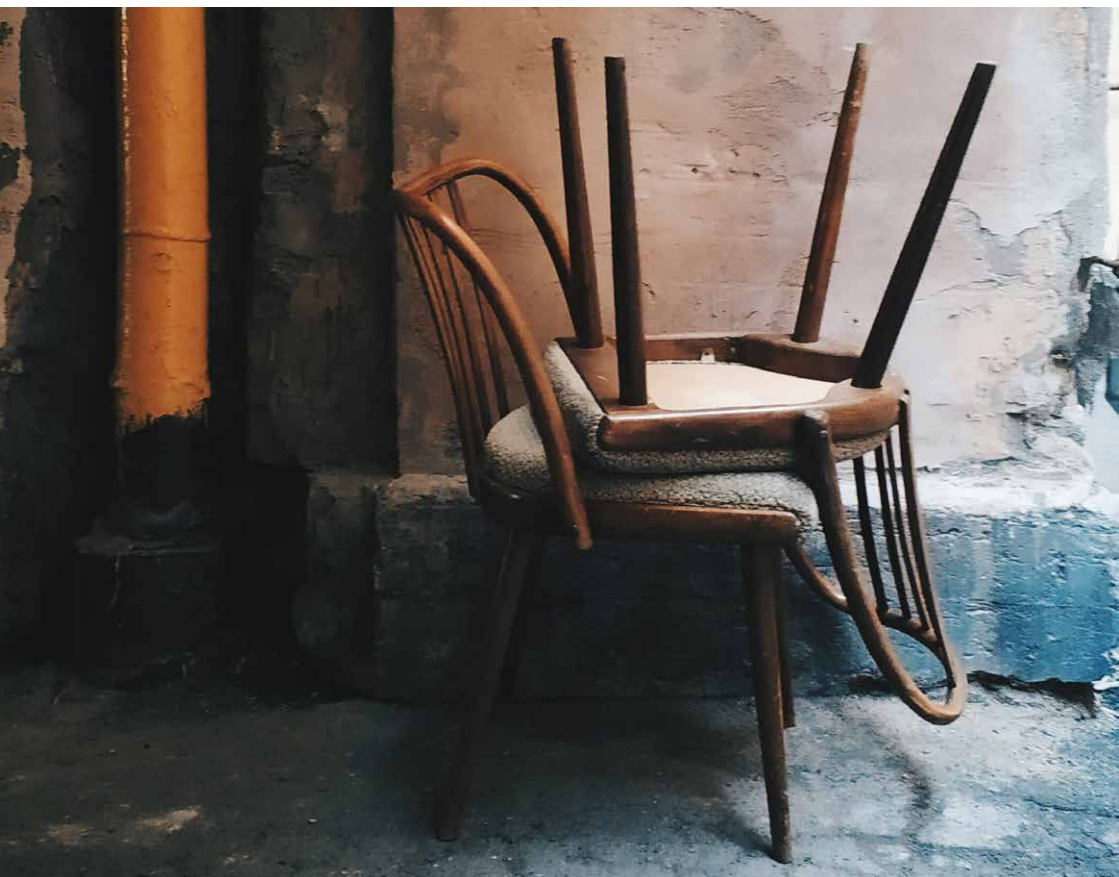
System prevence vzniku odpadu

V rámci města ale i kraje se obvykle nachází vedle sebe různé provozy, které mohou vzájemně kooperovat, vytvářet synergie a nabízet služby pro rozmanité skupiny občanů. Výsledkem je systém, který účinně sbírá od občanů nevyužívané věci a navrácí je zpět do oběhu. V rámci kraje je vhodné tyto služby podporovat, aktivně propagovat na veřejnosti a především měřit jeho efektivitu a dopad skrze sdílení dat.

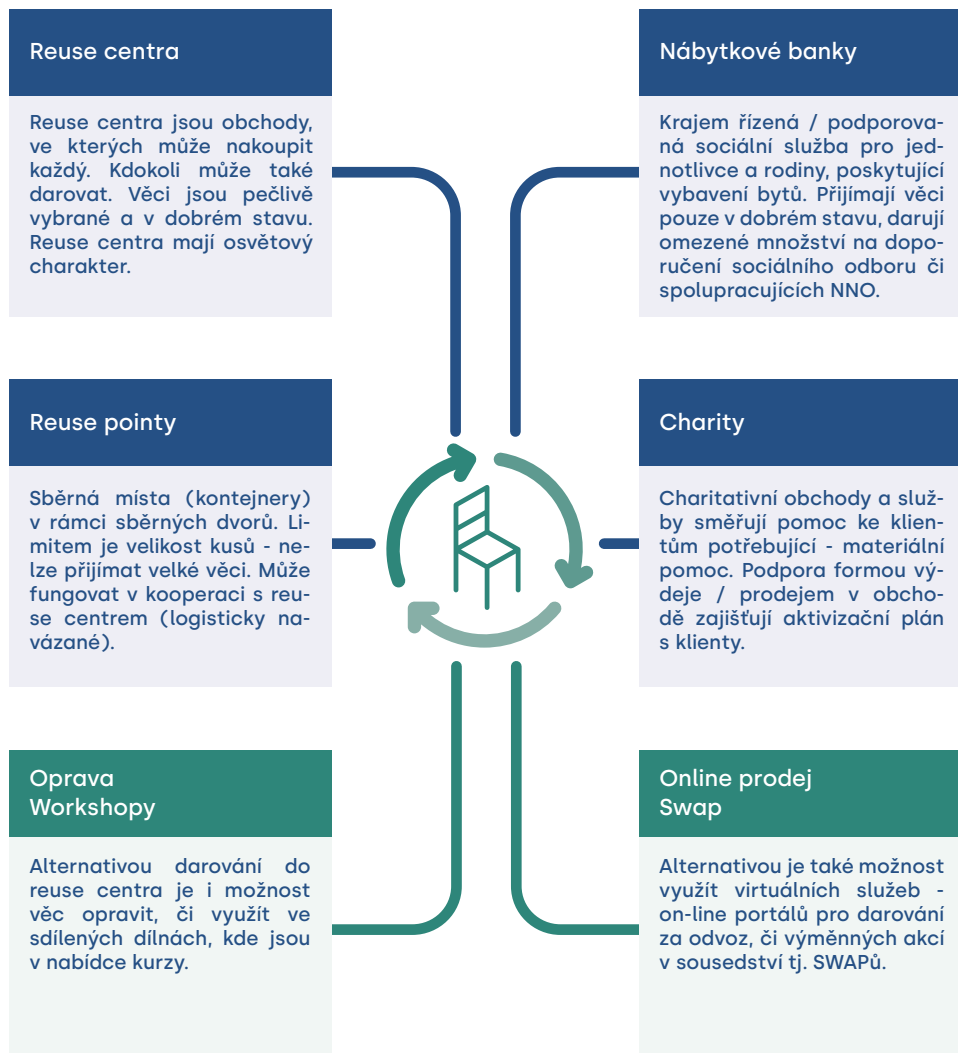
Pro systémové řešení prevence vzniku objemného odpadu, je třeba vytvořit síť

vzájemně se podporujících služeb, které budou komunikovány veřejnosti jako řešení pro všechny situace. Zmíněné organizace je možno podpořit a propojit logisticky, finančně či propagací jejich služeb.

Pro hledání synergií a propojení jednotlivých aktivit nabízí Reuse federace mapování stavu reuse služeb pro jednotlivé kraje a společné setkání u kulatého stolu - tzv. Stakeholder dialogy.

Systémové řešení prevence vzniku odpadu vyžaduje vytvoření sítě vzájemně se podporujících služeb, která nabízí veřejnosti řešení pro všechny situace. Tyto organizace je možno podpořit a propojit logisticky, finančně či propagací služeb.

Česká federace nábytkových bank a reuse center

Jsme sdružení nábytkových bank a reuse center působících v České republice. Snažíme se propojovat existující místa, iniciovat vznik dalších a starat se o rozvoj a podporu tématu udržitelnosti ve veřejném prostoru.

Federace vznikla roku 2021 součinností zástupců reuse center a nábytkových bank. Vizi bylo poskytnutí pomoci existujícím provozovatelům spolu s perspektivou vzniku nových prostor a partnerství. Roku 2022 se Federace stala členskou organizací evropské sítě RREUSE, díky níž je do České republiky přinášeno jedinečné know-how, kontakty a příklady dobré praxe z evropského prostředí.

V současnosti se Reuse federace soustředí na rozvoj sítě nábytkových bank. Zejména v reakci na uprchlickou a následně energetickou krizi se ukazuje potřeba rozvoje této sociální služby nutností. Díky této iniciativě vzniklo již pět krajských nábytkových bank a aktuálně spolupráce směřuje k rozšíření sítě i v dalších krajích České republiky.

Kontakty

Zuzana Kuberová - výkonná ředitelka

☎ +420 732 702 868

✉ zuzana.kuberova@reusefederace.cz

Dana Kalistová - předsedkyně a garant sítě nábytkových bank

☎ +420 724 981 240

✉ dana.kalistova@reusefederace.cz

Jitka Hofmanová - projektová manažerka cirkulárních projektů

☎ +420 720 761 642

✉ jitka.hofmanova@reusefederace.cz

www.reusefederace.cz

Jsme tu, abychom vám pomohli

1. Rešerše současného stavu reuse systému ve vašem regionu

Analýzou vašeho regionu definujeme současný stav reuse systému, jeho potenciál a výzvy. Pomůžeme s ukotvením reuse problematiky v rámci regionálních strategických dokumentů, definujeme akční kroky, které pomohou tematiku v oblasti rozvíjet.

2. Uspořádáme kulatý stůl za účelem propojení klíčových stakeholderů

Propojíme klíčové aktéry za účelem definice jejich potřeb i získání informací, jak si můžeme být navzájem prospěšní. Podpoříme sdílení dobré praxe a know-how, které povede k podnícení reuse procesů v regionu.

3. Vytvoříme strategické dokumenty pro zaktivování reuse služeb v regionu

Výzkumnou činností pomůžeme s formulací klíčových strategických dokumentů kraje. Výstupy a akční kroky z osobních jednání či kulatých stolů strukturalizujeme do podoby akčních plánů. Současně pomůžeme s jejich ukotvením v rámci strategických cílů regionu. Budeme vás metodicky podporovat a provádět nastavování procesů od úvodní konzultace po otevření reuse provozu.

4. Měřitelnost a efektivita

Vyvinuli jsme SMART metodiku měření dat z reuse provozů, které jsou v pilotní verzi dostupné na webových stránkách

a představují data z našich členských organizací. Tato metodika měří benefity v odklonu odpadu, ale také v zaměstnanosti a v ekonomice provozu. Na úrovni krajů a měst nabízíme možnost díky této metodice zmapovat již existující iniciativy a průtok věcí, které se díky nim nestaly odpadem.

Stavíme na KNOW-HOW odborníků, kteří se tématu reuse center dlouhodobě věnují.

Máme DATA z provozů a ZKUŠENOSTI z praxe.

Nabízíme zpracovanou METODIKU provozu reuse center či nábytkových bank (vč. standardů vykazování hmotnosti, měření efektivity).

Sítujeme v ČR i EU (30 organizací, síť RR EUSE).

Inspirace

1	De Kringwinkeln Belgie	www.dekringwinkel.be
2	KOLO Bratislava	www.olo.sk/kolo/
3	Nydalen Fabrikker	www.nydalenfabrikker.no
4	OZO Ostrava	https://reuse.ozoostrava.cz
5	48er Tandler	https://48ertandler.wien.gv.at/
6	Nábytková Banka Liberec	www.nbliberec.cz
7	Z pokoje do pokoje	www.zpokojedopokoje.cz
8	art re use	www.artreuse.cz
9	Knihobot	www.knihobot.cz
10	Jsemzpět!	www.jsemzpet.cz
11	Kabinet CB	www.kabinetcb.cz
12	Opravárna	www.opravarna.cz
13	Chráněná dílna Reles	www.reles.cz
14	Cyrkl s.r.o.	www.cyrkl.com/cs

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Projekt „SMART řešení reuse systému na úrovni obcí, měst a regionů“ byl podpořen v roce 2023 dotací Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Projekt České federace nábytkových bank a reuse center z.s. podpořila Nadace OSF v rámci programu Active Citizens Fund, jehož cílem je podpora občanské společnosti a posílení kapacit neziskových organizací. Program je financován z Fondů EHP a Norska.

Česká federace nábytkových bank a re-use center, z.s.
www.reusefederace.cz

autorky: Zuzana Kuberová, Veronika Vojtová, Jitka Hofmanová

email: info@reusefederace.cz